

Човек с дислексия, със средна или над средна интелигентност, възприема света около себе си по различен начин в сравнение с останалите. Сблъсквайки се с буквите или цифрите неговото внимание се нарушава. Това води до трудности при усвояване на четенето, писането или смятането.

Д-р Астрид Коп-Дулер

Щастлив е оня, който има за приятел човек с дислексия. Хората с дислексия са креативни и надарени в областта на техниката. Мога да споделя, че компютърът ми беше настроен отлично от дете с дислексия.

Проявете търпение, за да мога да ви разкажа по-подробно за дислексията.

Всеки човек с дислексия има изключително силно развито чувство за справедливост. В наше време намирам това за изключително важно. Много се радвам, че има такива хора. Дислектикът е верен приятел за цял живот.

Не винаги затрудненията при четене, писане и смятане са породени от дислексия. Има и други причини. И различните причини предполагат различен подход при преодоляването им.

Ще се опитам да изясня разликата.

Трудностите с четенето и писането могат да бъдат придобити по семейни, физически или психични причини, поради неправилни методи на преподаване, недостатъчни знания и по-ниска надареност. В противовес на това дислексията е генно обусловена, човек се ражда с нея. Как тази склонност ще се развие в последствие, зависи от обкръжаващата среда. Ако дислектикът има подходящи условия, съобразени с неговите изисквания, то в последствие няма да среща сериозни проблеми в училище.

Навременното разпознаване на дислексията е много важно. Някои симптоми се забелязват още в предучилищна възраст. Периодът, в който детето пълзи, оказва влияние върху развитието на координацията при четене и писане. При много дислектици се наблюдава отсъствие или краткост на тази фаза. Тези деца най-често пълзят назад или настрани. Родителите трябва да наблюдават децата си. Дислексията е генно предопределена, затова вниманието трябва да бъде заострено, ако в семейството или сред роднините има хора с дислексия.

Първите проблеми възникват, когато детето тръгне на училище. В този случай то трудно се справя с четенето, писането и смятането. Незабавно трябва да се изясни причината за затрудненията и ако е дислексия, да не се губи ценно време. Многобройните повторения на упражнението не водят до желания резултат, а само до разочарование за детето и за цялото семейство.

Това не трябва да се допуска. Ние знаем, че дислексията не е болест, не е и увреждане, и че децата с дислексия не са мързеливи и глупави.

Аз съм учител по дислексия и много майки и деца намират помощ при мен.

Чрез компютърен тест, или ако детето е малко - чрез игра или други средства, може да се установи кои сетивни възприятия са развити по различен начин и трябва да се коригират.

Първата част на теста е посветена на вниманието.

Втората част е насочена към обширната област на сетивата, които са ни нужни при четене, писане и смятане. Това са:

Зрително диференциране - способност за установяване на еднаквото, различното и тяхното сравняване;

Зрителна памет - способност да се запомни, съхрани и повтори при нужда видяното;

Зрителна последователност - подреждане на зрителни впечатления;

Звукова диференциация - различаване на определени думи /еднакво или различно звучащи/ сред чутите ;

Звукова памет – чутото да се запомни, съхрани и при необходимост да се повтори;

Звукова последователност - да се определи коя дума първа е съобщена в дадено изречение;

Пространствена ориентация - преценка на пространство и време, размер и цялост;

Различаване на ляво и дясно - ориентация чрез положението на собственото тяло.

След тестовия анализ става ясно към кои сетивни възприятия трябва да се насочи вниманието.

Дотук говорихме за **първична дислексия**.

В някои случаи децата не могат да преодолеят границата на непрекъснатите изисквания. Те не се справят и постепенно стават изключително сдържани и затворени. Тогава се говори за **вторична дислексия**. В сравнение с първичната тя е много трудна за отстраняване.

От съществено значение е да се забележат навреме първите симптоми у детето, за да му се помогне. Децата се нуждаят от успехи, това им носи радост. Ние не искаме болни, отчаяни деца, които не вярват в себе си.

Особено важно е да се действа съвместно - семейството, учителите и учителят по дислексия. Не трябва винаги само учителят да бъде държан отговорен за успеха на детето с дислексия.

Когато кръгът се затвори и детето забележи, че не е само с проблема си, резултатите няма да закъснеят.

Изказвания като "Повече упражнения" или "има какво още да се желае" в случая са неправилни. Тук бих искала да отбележа, че има много старателни учители, които не познават дислексията. Те би трябвало да преосмислят своето отношение, ако държат на професията си.

Важно е да се изясни разликата между правописна грешка и грешка при възприятието. Децата с дислексия правят грешки при възприятието. Това означава, че те не ги забелязват в момента на писане или четене. Това са грешки при често употребявани думи. Те могат да се групират в:

- Липсваща буква, добавена буква или букви с разменени места (geih, geleich, geilch)
- Обръщане посоката на някои букви (dald, Murm)
- Размяна на близкочвучащи букви, (kleich, Walt)
- Удължаване или съкращаване на букви (schwihmen, küsen, faren)
- Грешки при запомнянето /познати думи са написани грешно, еднакви думи са написани по различен начин/ (vür, wier, fon)
- Комбинирани грешки (schwihmen, dlad)

Причина за проблема е, че детето с дислексия трудно може да насочва своите мисли при четене, писане и смятане.

Решението на проблема идва с повишаване на вниманието, както и подобряване на сетивните възприятия чрез целенасочен тренинг. Тренингът трябва да бъде индивидуално съобразен със симптоматиката на грешките.

За детето с дислексия от съществено значение е триизмерното представяне на буквите и цифрите. Това, което то докосне с ръцете си, остава трайно запомнено. Добре е освен основната дума да се отработват и производни на нея думи. За пример ще дам думата fahren . Когато работя с детето върху тази дума, аз отработвам и думите Fahrzeug, Fahrer и др.

За тази цел могат да се използват глина, пластелин, пяна за бръснене, и други материали за моделиране. Тази работа е много забавна, доставя удоволствие и в същото време е с голям ефект.

От значение е и работата с компютър. Децата с дислексия проявяват голям афинитет към това.

За всяко дете се изработва индивидуална програма, целяща максимален ефект. Детето с дислексия се нуждае от много разбиране и време, само тогава то ще може като другите деца да се справя с четенето, писането и смятането. Тези деца не трябва да бъдат изоставяни в помощни училища !!!!

Те трябва да имат постоянен контрол и наблюдение.

Да се опитаме заедно да създадем един свят, в който хората с дислексия да намерят своето място, да изградим едно общество без предубеждения!
Да се вслушаме добре - хората с дислексия имат какво да ни кажат, а ние всички можем да научим много от тях!

übersetzt ins Bulgarisch von der Dyslexia Association – Bulgarien

dabg_rousse@yahoo.com

jjonkova@yahoo.com